

خطبه پیامبر اکرم(ص) در فضیلت ماه رمضان / بدیخت کسی است که ماه رمضان از آمرزش خدا محروم شود

از پروردگار خویش با نیت‌های صادقانه و دلهای پاکیزه از گناهان و صفات ناپسند درخواست کنید که به شما برای روزه داشتن ...

خبرگزاری مهر - گروه دین و اندیشه: از پروردگار خویش با نیت‌های صادقانه و دلهای پاکیزه از گناهان و صفات ناپسند درخواست کنید که به شما برای روزه داشتن در آن و تلاوت قرآن توفیق دهد، همانا بدیخت و بدعاقبت کسی است که در این ماه بزرگ از آمرزش خدا محروم شود. و فی کتاب فضائل شهر رمضان و فی الأمانی عن محمد بن إبراهیم بن إسحاق عن أحمد بن محمد بن سعید و فی عیون الأخبار عن محمد بن بکران النقاش عن أحمد بن الحسن القطان و محمد بن أحمد بن إبراهیم المعاذی و محمد بن إبراهیم بن إسحاق المکتب کلهم عن أحمد بن محمد بن سعید عن علی بن الحسن بن فضال عن أبیه عن الرضا عن أبائه عن علی ع قال إن رسول الله ص خطبتا ذات یوم فقال :

أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّهُ قَدْ أَقْبَلَ إِلَيْكُمْ شَهْرُ اللَّهِ بِالْبَرَكَةِ وَالرَّحْمَةِ وَالْمَغْفِرَةِ. شَهْرٌ هُوَ عِنْدَ اللَّهِ أَفْضَلُ الشُّهُورِ وَأَيَّامُهُ أَفْضَلُ الْأَيَّامِ وَلَيَالِيهِ أَفْضَلُ اللَّيَالِي وَسَاعَاتُهُ أَفْضَلُ السَّاعَاتِ. هُوَ شَهْرٌ دُعِيتُمْ فِيهِ إِلَى ضِيَافَةِ اللَّهِ وَجُعِلْتُمْ فِيهِ مِنْ أَهْلِ كَرَامَةِ اللَّهِ أَنْفَاسُكُمْ فِيهِ تَسْبِيحٌ وَتُؤْمُكُمْ فِيهِ عِبَادَةٌ وَعَمَلُكُمْ فِيهِ مَقْبُولٌ وَدُعَاؤُكُمْ فِيهِ مُسْتَجَابٌ.

فَاسْأَلُوا اللَّهَ رَبَّكُمْ بِنِيَّاتٍ صَادِقَةٍ وَقُلُوبٍ طَاهِرَةٍ أَنْ يُوفِّقَكُمْ لَصِيَامِهِ وَتِلَاوَةِ كِتَابِهِ فَإِنَّ الشَّقِيَّ مَنْ حُرِمَ عَقْرَانِ اللَّهِ فِي هَذَا الشَّهْرِ الْعَظِيمِ.

وَادْكُرُوا بِجُوعِكُمْ وَعَطَشِكُمْ فِيهِ جُوعَ يَوْمِ الْقِيَامَةِ وَعَطَشَهُ وَتَصَدَّقُوا عَلَى فَقْرَائِكُمْ وَمَسَاكِينِكُمْ وَوَقِّرُوا كِبَارَكُمْ وَارْحَمُوا صِغَارَكُمْ وَصَلُّوا أَرْحَامَكُمْ وَاحْفَظُوا أَلْسِنَتَكُمْ وَغَضُّوا عَمَّا لَا يَحِلُّ النَّظَرُ إِلَيْهِ أَبْصَارَكُمْ وَعَمَّا لَا يَحِلُّ الْاسْتِمَاعُ إِلَيْهِ أَسْمَاعَكُمْ وَتَحَتَّنُوا عَلَى أَيَّتَامِ النَّاسِ يُتَحَتَّنْ عَلَى أُيَّتَامِكُمْ وَتُوبُوا إِلَى اللَّهِ مِنْ ذُنُوبِكُمْ وَارْغَبُوا إِلَيْهِ أَيْدِيَكُمْ بِالْإِعْزَاءِ فِي أَوْقَاتِ صَلَاتِكُمْ فَإِنَّهَا أَفْضَلُ السَّاعَاتِ يَنْظُرُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ فِيهَا بِالرَّحْمَةِ إِلَى عِبَادِهِ يُجِيبُهُمْ إِذَا نَاجَوْهُ وَيُلْتَبِئُهُمْ إِذَا نَادَوْهُ وَيُعْطِيهِمْ إِذَا سَأَلُوهُ وَيَسْتَجِيبُ لَهُمْ إِذَا دَعَوْهُ.

أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّ أَنْفُسَكُمْ مَرْهُونَةٌ بِأَعْمَالِكُمْ فَكُفُّوا عَنْهَا بِسُجُودِكُمْ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ أَقْسَمَ بِعِزَّتِهِ أَنْ لَا يُعَذِّبَ الْمُصَلِّينَ وَالسَّاجِدِينَ وَأَنْ لَا يُرْوَعَهُمْ بِالتَّارِ يَوْمَ يَقُومُ النَّاسُ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ. أَيُّهَا النَّاسُ مَنْ فَطَرَ مِنْكُمْ صَائِمًا مُؤْمِنًا فِي هَذَا الشَّهْرِ كَانَ لَهُ بِذَلِكَ عِنْدَ اللَّهِ عِثْقٌ تَسْمَةً وَمَغْفِرَةٌ لِمَا مَضَى مِنْ ذُنُوبِهِ.

قِيلَ يَا رَسُولَ اللَّهِ فَلَيْسَ كُنَّا نَقْدِرُ عَلَى ذَلِكَ فَقَالَ (ص) اتَّقُوا النَّارَ وَ لَوْ بِشِقِّ تَمْرَةٍ اتَّقُوا النَّارَ وَ لَوْ بِشُرْبَةِ مِنْ مَاءٍ أَيُّهَا النَّاسُ مَنْ حَسَنَ مِنْكُمْ فِي هَذَا الشَّهْرِ حَلَّقَهُ كَانَ لَهُ جَوَازٌ عَلَى الصِّرَاطِ يَوْمَ تَزُلُ فِيهِ الْأَقْدَامُ وَمَنْ حَقَفَ فِي هَذَا الشَّهْرِ عَمَّا مَلَكَتْ يَمِينُهُ حَقَفَ اللَّهُ عَلَيْهِ حِسَابَهُ وَمَنْ كَفَّ فِيهِ شَرُّهُ كَفَّ اللَّهُ عَنْهُ غَضَبَهُ يَوْمَ يَلْقَاهُ وَمَنْ أَكْرَمَ فِيهِ يَتِيمًا أَكْرَمَهُ اللَّهُ يَوْمَ يَلْقَاهُ وَمَنْ وَصَلَ فِيهِ رَحِمَهُ وَصَلَهُ اللَّهُ بِرَحْمَتِهِ يَوْمَ يَلْقَاهُ وَمَنْ قَطَعَ فِيهِ رَحِمَهُ قَطَعَ اللَّهُ عَنْهُ رَحْمَتَهُ يَوْمَ يَلْقَاهُ وَمَنْ تَطَوَّعَ فِيهِ بِصَلَاةٍ كَتَبَ اللَّهُ لَهُ بَرَاءَةً مِنَ النَّارِ وَمَنْ أَدَّى فِيهِ فَرَضًا كَانَ لَهُ ثَوَابٌ مِثْلُ ثَوَابِ سَبْعِينَ فَرِيضَةً فِيمَا سِوَاهُ مِنَ الشُّهُورِ وَمَنْ أَكْثَرَ فِيهِ مِنَ الصَّلَاةِ عَلَيَّ ثَقُلَ اللَّهُ مِيزَانَهُ يَوْمَ تَخِفُ الْمَوَازِينُ وَمَنْ تَلَا فِيهِ آيَةً مِنَ الْقُرْآنِ كَانَ لَهُ مِثْلُ أَجْرِ مَنْ حَتَمَ الْقُرْآنَ فِي غَيْرِهِ مِنَ الشُّهُورِ

أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّ أَبْوَابَ الْجَنَّةِ فِي هَذَا الشَّهْرِ مُفْتَحَةٌ فَاسْأَلُوا رَبَّكُمْ أَنْ لَا يُغْلِقَهَا عَنْكُمْ وَأَبْوَابَ التَّيَرَانِ مُعَلِّقَةٌ فَاسْأَلُوا رَبَّكُمْ أَنْ لَا يُفْتَحَهَا عَلَيْكُمْ وَ الشَّيَاطِينِ مَغْلُوقَةٌ فَاسْأَلُوا رَبَّكُمْ أَنْ لَا يُسَلِّطَهَا عَلَيْكُمْ قَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ ع فَقُمْتُ فَقُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ مَا أَفْضَلُ الْأَعْمَالِ فِي هَذَا الشَّهْرِ فَقَالَ يَا أَبَا الْحَسَنِ أَفْضَلُ الْأَعْمَالِ فِي هَذَا الشَّهْرِ الْوَرَعُ عَنْ مَحَارِمِ اللَّهِ (وسائل الشيعة، ج: 10 ص: 314)

ثُمَّ بَكَى فَقُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ مَا يُبْكِيكَ فَقَالَ يَا عَلِيُّ أُبْكِي لِمَا يَسْتَحِلُّ مِنْكَ فِي هَذَا الشَّهْرِ كَأَنِّي بَكَ وَ أَنْتَ تُصَلِّي لِرَبِّكَ وَ قَدْ انْبَعَثَ أَشَقَى الْأَوَّلِينَ شَقِيقٌ عَاقِرٌ نَاقَةٌ تُمُودُ فَضْرَبَكَ ضَرْبَةً عَلَى قُرْنِكَ فَخَضَبَ مِنْهَا لِحْيَتَكَ.

قَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ (عليه السلام) فَقُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ وَ ذَلِكَ فِي سَلَامَةٍ مِنْ دِينِي فَقَالَ (ع) فِي سَلَامَةٍ مِنْ دِينِكَ. ثُمَّ قَالَ يَا عَلِيُّ مَنْ قَتَلَكَ فَقَدْ قَتَلَنِي وَ مَنْ أَبْغَضَكَ فَقَدْ أَبْغَضَنِي وَ مَنْ سَبَّكَ فَقَدْ سَبَّنِي لِأَنَّكَ مَنِّي كَنَقَسِي رُوحَكَ مِنْ رُوحِي وَ طِبْنَتُكَ مِنْ طِبْنَتِي إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى خَلَقَنِي وَ إِيَّاكَ وَ اصْطَفَانِي وَ إِيَّاكَ وَ اخْتَارَنِي لِلنُّبُوَّةِ وَ اخْتَارَكَ لِلْإِمَامَةِ وَ مَنْ أَنْكَرَ إِمَامَتَكَ فَقَدْ أَنْكَرَ نُبُوتِي يَا عَلِيُّ أَنْتَ وَصِيِّي وَ أَبُو وَلَدِي وَ زَوْجُ ابْنَتِي وَ خَلِيفَتِي عَلَى أُمَّتِي فِي حَيَاتِي وَ بَعْدَ مَوْتِي أَمْرُكَ أَمْرِي وَ تَهْنِئَتُكَ تَهْنِئَةُ أَقْسَمُ بِالَّذِي بَعَثَنِي بِالنُّبُوَّةِ وَ جَعَلَنِي خَيْرَ الْبَرِيَّةِ إِنَّكَ لَحُجَّةُ اللَّهِ عَلَى خَلْقِهِ وَ أَمِينُهُ عَلَى سِرِّهِ وَ خَلِيفَتُهُ عَلَى عِبَادِهِ (بحار الأنوار، ج: 93 ص: 35)

امام رضا(ع) به روایت از پدرش علی بن ابیطالب(ع) از آخرین جمعه از ماه شعبان یکی از سال‌های پربرکت رسالت نبی اکرم خبر داده است که پیامبر در جمع پیروانش خدا را حمد و ثنا گفت و سپس فرمود: ««ای مردم! همانا ماه خدا، همراه با برکت و رحمت و آمرزش، به شما روی آورده است؛ ماهی که نزد خدا برترین ماه هاست و روزهایش برترین روزها، شب‌هایش برترین شبها و ساعاتش برترین ساعات است. ماهی است که در آن به میهمانی خدا دعوت شده اید و از شایستگان کرامت الهی قرار داده شده اید. نفس‌هایتان در آن، تسبیح است، خوابتان در آن، عبادت، عملتان در آن، پذیرفته و دعائتان در آن، مورد اجابت است. پس با نیت‌های راست و دل‌های پاک، از پروردگارتان بخواهید تا برای روزه داری آن و تلاوت کتاب خویش، توفیق‌تان دهد. چرا که بدبخت، کسی است که در این ماه بزرگ، از آمرزش الهی محروم بماند.

با گرسنگی و تشنگی خود در این ماه، گرسنگی و تشنگی روز قیامت را یاد کنید. به نیازمندان و بینوایان صدقه بدهید. به بزرگان خود احترام و بر کوچک‌هایتان ترحم و به بستگانتان نیکی کنید. زبانتان را ننگه دارید. چشم‌هایتان را از آنچه نگاه به آن حلال نیست بپوشانید. گوش‌هایتان را از آنچه شنیدنش حلال نیست فرو بندید. به یتیمان مردم، محبت کنید تا بر یتیمان شما محبت ورزند. از گناهانتان به پیشگاه خداوند توبه کنید. در هنگام نمازها، دستانتان را بر آستان او به دعا بلند کنید که آن هنگام (وقت نماز) برترین ساعتهاست و خداوند با نظر رحمت به بندگان می‌نگرد و هر گاه با او مناجات کنند پاسخشان می‌دهد و چون او را صدا بزنند، جوابشان می‌گوید و چون او را بخوانند، اجابتشان می‌کند.

ای مردم! جان‌های شما در گرو کارهای شماست، پس با طلب آمرزش، آنها را آزاد سازید و پشت‌های شما از بار گناهانتان سنگین است، پس با طول دادن سجده‌های خود آنها را سبک کنید و بدانید که خداوند - که یادش والا است - به عزت خود، سوگند خورده است که نمازگزاران و سجده‌کنندگان را عذاب نمی‌کند و در روزی که مردم در پیشگاه پروردگار جهانیان [برای حساب] می‌ایستند. آنان را با آتش، هراسان نمی‌سازد.

ای مردم! هر که از شما در این ماه، روزه‌داری را افطار دهد، پاداشش او برای آن عمل نزد خدا، همچون آزاد کردن یک برده و آمرزش گناهان گذشته اوست. پس گفتند: ای پیامبر خدا! همه ما توانایی این کار را نداریم! پیامبر(ص) فرمود: خود را از آتش ننگه دارید هر چند با یک دانه خرما. خود را از آتش ننگه دارید، هر چند با یک جرعه آب. ای مردم! هر کس اخلاقش را در این ماه نیکو سازد. برای او وسیله عبور از صراط خواهد بود. در آن روز که گام‌ها بر صراط می‌لغزد و هر کس در این ماه بر بردگان خود آسان بگیرد، خداوند حساب او را سبک خواهد گرفت و هر کس در این ماه شر خود را [از دیگران] باز دارد، خداوند در روز دیدارش، غضب خویش را از او باز خواهد داشت.

هر که در این ماه، یتیمی را گرامی بدارد، در روز دیدار خداوند گرامی اش خواهد داشت و هر که در آن به خویشاوند خود نیکی کند در روز دیدار خداوند با رحمتش به او نیکی خواهد کرد و هر کس در آن از خویشان خود ببرد خداوند در روز دیدار، رحمتش را از او قطع خواهد نمود و هر کس در آن، نماز مستحبی بخواند برای او دوری از آتش نوشته می‌شود و هر کس واجبی را در آن ادا کند، پاداش کسی را دارد که هفتاد واجب را در ماه‌های دیگر ادا کرده است و هر کس در آن بر من زیاد صلوات بفرستد خداوند در روزی که وزنه اعمال سبک می‌شود وزنه اعمال او را بیفزاید و هر کس در آن آیه ای از قرآن تلاوت کند پاداش کسی را دارد که در ماه‌های دیگر ختم قرآن کرده است.

ای مردم! در این ماه، درهای بهشت بازند. پس از پروردگارتان بخواهید که آنها را بر شما نبندد و درهای دوزخ بسته‌اند. پس از پروردگارتان بخواهید که آنها را بر شما نگشاید و شیطانها در بندند. پس، از پروردگارتان بخواهید که آنها را بر شما مسلط نسازد.

من(امیرالمومنین(ع) برخاستم و گفتم: ای پیامبر خدا! برترین کارها در این ماه چیست؟ فرمود: ««ای ابو الحسن! برترین کارها در این ماه، پرهیز از حرامهای الهی است». سپس گریست. گفتم: ای پیامبر خدا(ص)! سبب گریه شما چیست؟ فرمود: ««ای علی! بر این می‌گیرم که حرمت تو را در این ماه می‌شکنند. گویا می‌بینم تو در حال نماز برای پروردگار خویشی که نگویند بخت‌ترین اولین و آخرین، همو که برادر پی‌کننده ناهقه قوم ثمود است برمی‌خیزد و بر فرق سرت ضربتی می‌زند و محاسنت، از خون سرت رنگین می‌شود»

گفتم: ای پیامبر خدا! آیا در آن حالت، دینم سالم است؟ فرمود: ««دینت، سالم است». سپس فرمود: ««ای علی! هر کس تو را بکشد، مرا کشته است و هر کس تو را دشمن بدارد، مرا دشمن داشته است و هر کس تو را ناسزا گوید، مرا ناسزا گفته است؛ چرا که تو از من هستی، همچون جان من. روح تو، از روح من است و سرشت تو، از سرشت من. خدای متعال من و تو را آفرید و من و تو را برگزید و مرا برای پیامبری و تو را برای امامت، انتخاب کرد، هر کس امامت تو را انکار کند، نبوت مرا انکار کرده است. ای علی! تو وصی من، پدر فرزندان من، همسر دختر من و جانشین من بر امت هستی، در حال حیاتم و پس از مرگم. فرمان تو، فرمان من است

و نهی تو ، نهی من است. سوگند به خدایی که مرا به نبوت برانگیخت و مرا بهترین آفریدگان قرار داد، تو حجت پروردگار بر خلق اویی و امین او بر رازش و جانشین او بر بندگانش».